

STRUCTURA, DISTRIBUȚIA ȘI DINAMICA VENITURILOR POPULAȚIEI

OVIDIU DIMBEAN-CREȚA

Revoluția din Decembrie 1989 a marcat o importantă cotitură în viața politică, economică și socială a țării noastre, aceasta având consecințe multiple în planul modului și al nivelului de viață al populației. Însăși forța motrice a revoluției a fost în esență nemulțumirea generalizată a oamenilor, pe fondul unor condiții de viață și civilizație degradante, impuse de către fosta conducere totalitară.

De aceea, în paralel cu profundele transformări — radicale — în ceea ce privește sistemul de organizare și conducere a societății, sub toate aspectele, un loc central îl ocupă preocupările pentru îmbunătățirea reală a condițiilor și a nivelului general de viață al cât mai multor categorii de cetățeni și în primul rînd al celor defavorizate. Acest obiectiv trebuie urmărit și aplicat în mod sistematic, iar una dintre modalitățile concrete folosite în acest sens o constituie analiza veniturilor populației, ca indicator sintetic, transparent, al nivelului de trai și standardului de viață, dar și al rezultatelor obținute — pas cu pas — pe linia reformei economice și a restructurării tuturor celorlalte domenii în ansamblul lor.

Avînd, însă, în vedere particularitățile diferitelor aspecte ale nivelului de trai, parcurgînd toată gama necesităților de ordin material și terminînd — fără a epuiza — în sfera trebuințelor de ordin spiritual, devine evident că nivelul veniturilor nu poate fi considerat drept singurul indicator pentru caracterizarea nivelului de trai al populației, fie și numai din cîteva considerente :

- a) Fiind de acord că venitul reprezintă baza materială a consumului individual, nu trebuie omis faptul că cele două componente nu se suprapun exclusiv într-o perioadă dată, o parte din consum fiind acoperită din acumulările anterioare, care exprimă venituri economisite sau „investite” anterior în bunuri, care nu sînt de folosință imediată ;
- b) Ca o consecință a celor dinainte, rezultă că indicatorii veniturilor populației *sînt indicatori direcți* ai nivelului de trai, aceștia exprimînd doar posibilitățile de consum ale populației la un moment dat, consumul depinzînd și de alți factori (și implicit nivelul de trai) ;
- c) Nivelul de trai al populației cuprinde o serie de aspecte — după cum s-a amintit deja — care nu pot fi evaluate bănește

sau care nu sînt influențate de nivelul veniturilor.

Ținînd cont de importanța acestui indicator ca fundament economic, individual și social, al nivelului de trai și calității vieții individului și societății în ansamblul său, credem că nu mai trebuie motivată semnificația studiului principalelor aspecte legate de structura, distribuția și dinamica veniturilor populației.

Pentru inițierea și elaborarea acestei lucrări s-a plecat de la premise certe potrivit cărora, veniturile populației reprezintă unul dintre indicatorii de bază, caracteristici ai nivelului de trai și calității vieții oamenilor, aceasta înscriindu-se alături de alte două teme, referitoare la nevoile, consumul și aspirațiile de consum ale populației și, respectiv, calitatea serviciilor sociale, în cadrul programului de cercetare „Nivel de trai, venituri, consum”.

Pentru clarificarea conceptului cu care operăm, considerăm oportună definirea acestuia sub o formă explicită: *veniturile populației fiind — deci — mijloace de trai la dispoziția posesorului lor, sub forma sumelor bănești, a bunurilor sau serviciilor obținute din muncă, din proprietate sau din fondurile sociale de consum, pe care acesta le poate utiliza, în general, în scopul dorit, fără nici o restricție sau obligație.*

Veniturile populației se formează atît în cadrul relațiilor economice și sociale cu diferiți agenți economici, cît și în cadrul relațiilor dintre diferite grupe de populație și nu se identifică numai cu încasările bănești (forma preponderentă a veniturilor salariaților și pensionarilor), ci au adeseori forma concretă a bunurilor și produselor agricole (obținute de către țărani din munca și gospodăria proprie sau în cadrul unei forme de organizare în comun a producției agricole). De asemenea, tot o formă non-bănească a veniturilor populației, o reprezintă serviciile gratuite (învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății etc.) primite, care chiar dacă nu măresc practic încasările bănești ale cetățenilor, îi scutesc pe aceștia de la cheltuirea unei părți a veniturilor lor bănești pentru plata acestor servicii, în cazul în care nu ar fi gratuite.

În ceea ce privește clasificarea veniturilor populației, aceasta se poate face în funcție de mai multe criterii, cum ar fi: forma în care se obțin (în bani și în natură), modul de obținere (în mod regulat sau în timpplător), destinație (mobilă sau fixă); gruparea care interesează cel mai mult în prezent, datorită semnificației economice și sociale pe care o implică, este cea în funcție de sursa de formare, criteriu relansat după Revoluția din Decembrie 1989, care repune în drepturi locul și rolul veniturilor din proprietate, alături de celelalte două (munca și fondurile sociale de consum) care rămăseseră aproape exclusive, datorită teoriei și ideologiei dominante, impuse, conform cărora izvorul tuturor veniturilor nu putea fi decît munca.

Tranziția economiei românești spre tipul economiei de piață presupune obligatoriu reintegrarea veniturilor din proprietate în cadrul surselor obișnuite de venit, venituri care nu vor întîrzia să-și sporească consistența și ponderea în total, concurînd — în timp — volumul veniturilor din muncă, cu efecte benefice asupra convertirii lor în fonduri sociale de consum, grație sistemului de impozite și taxe, fonduri

care vor susține programele ample de protecție și securitate preconizate, după necesitățile și imperativele momentului.

În contextul schimbărilor politice, economice și sociale pe care le parcurgem, studiarea transformărilor pe care le suportă veniturile tuturor categoriilor de populație este de mare însemnătate, pentru surprinderea măsurii satisfacerii nevoilor individuale, ca bază de susținere a nivelului de trai și a calității vieții, obiective care trebuie să stea permanent în atenția politicii economico-sociale, a factorilor decizionali, datorită și sensibilității specifice a acestora, coroborate cu perceptibilitatea lor directă de către populație.

Date fiind complexitatea și importanța obiectivelor urmărite, studiul a pornit de la analiza critică a situației existente în anul 1989, comparativ cu anul 1988, relevând și evoluția veniturilor populației în cursul anului 1990 și urmărind exprimarea unei imagini noi, realiste asupra noțiunii, conținutului și surselor de formare a veniturilor populației.

S-au avut în vedere *aspectele necesare și oportune* în analiza veniturilor populației — ca fază preliminară — pentru a putea stabili *prioritățile* de studiu, documentare și cercetare în fazele ulterioare de abordare a problematicii veniturilor populației — componenta indispensabilă a nivelului de trai.

În această direcție, a fost analizată *distribuția veniturilor* populației, pe familii, grupându-se după anumite caracteristici (categoria socială, mărime, structura pe sexe și grupe de vîrstă, nivelul veniturilor) și identificînd, astfel atît familii cu situație materială bună, cît și familii și grupuri defavorizate ale populației, care reclamă operarea unor metode și politici sociale de ajutorare.

Derivat din această distribuție a veniturilor bănești (ca volum și dinamică) pe locuitor, pe o persoană ocupată, pe o familie de diferite dimensiuni, pe grupe, categorii și clase sociale, rezultă aprecieri și concluzii asupra *gradului posibil de diferențiere a standardului de viață al membrilor societății* în funcție de diferențele dintre veniturile lor, precum și evoluția lor în timp.

Față de situația veniturilor obținute de populație, ca resursă materială disponibilă pentru satisfacerea multiplelor necesități și cerințe de viață, nu trebuie neglijată, ci dimpotrivă, evidențiată și *evoluția nivelului prețurilor și tarifulor* bunurilor și serviciilor, pe baza *indicatorilor puterii de cumpărare* (veniturile reale — salariu, pensie).

O perspectivă asupra veniturilor reale ale populației a oferit-o și analiza datelor obținute în urma cercetării selective organizate și efectuate la Institutul de Cercetare a Calității Vieții, în anul 1990. În cadrul acestui sondaj, persoanele intervievate au fost rugate să facă o estimare a veniturilor familiei în raport cu necesitățile. Din totalul persoanelor cuprinse în cercetare, majoritatea (aproximativ 64%) au apreciat că veniturile familiilor lor sînt la limită sau chiar sub necesități, proporția celor care au considerat că veniturile depășesc clar trebuințele fiind doar de 4,4%; aproximativ o treime din respondenți au apreciat că veniturile familiei sînt „puțin peste trebuințe”. Comparativ cu media pe total eșantion, ponderea celor care au apreciat că veniturile sînt sub necesități sau la limita acestora este mai mare în mediul ru-

ral (66,8%), în rîndul familiilor de țărani (67,5%) și muncitori (70,5%), precum și în rîndul familiilor tinere (66,7% și 69,3%).

De asemenea, în cadrul cercetării de teren amintite, persoanele intervievate au fost întrebate și în legătură cu măsura în care sînt mulțumiți de veniturile obținute, aproape jumătate dintre acestea (48,9%) considerînd că veniturile pe care le-au obținut sînt „satisfăcătoare”. În funcție de categoria socio-profesională, cei mai puțin mulțumiți de veniturile obținute sînt funcționarii (43,3%) și persoanele casnice (39,6%), între cei care au apreciat că sînt mulțumiți de veniturile obținute detașîndu-se familiile de țărani (6,3%), cu precizarea că pe total eșantion ponderea celor foarte mulțumiți de veniturile obținute este de numai 3,4%.

După cum am mai amintit, s-a evidențiat relevanța cunoașterii *structurii surselor de venit și a evoluției lor*, cît și a *raportului* dintre cele trei surse principale (muncă, proprietate, fonduri sociale de consum).

Din cercetarea efectuată a rezultat că familiile dispun, în general, de surse mixte de venituri, existînd, spre exemplu, familii de salariați care obțin venituri și din munca în agricultură, sau familii de țărani care obțin venituri și din salarii. Existența surselor mixte de venituri pentru o familie prezintă o importanță deosebită, care poate fi ilustrată și prin următorul exemplu: în anul 1989, o familie de muncitori din mediul urban a realizat un venit total nominal, în medie pe lună, de 6 240 lei, iar o familie din mediul rural de 6 301 lei, diferența în favoarea familiei din mediul rural fiind determinată de existența surselor mixte de venituri, în cadrul cărora contravaloarea produselor obținute din producția proprie au o pondere însemnată. De asemenea, din totalul familiilor de țărani cooperatori cuprinse în eșantionul supus cercetării selective a bugetelor de familie, 28,3% sînt familii cu venituri mixte, realizate atît din munca în agricultură, cît și din salarii, de către membrii acestor familii.

La nivelul întregii populații din țara noastră și pe ansamblul surselor de formare a veniturilor, veniturile obținute din muncă (venituri din salarii și din participarea la beneficii, din munca în agricultură, din practicarea unor meserii și profesii etc.), dețin ponderea cea mai mare (peste 75%). Pe categorii de familii, se constată, însă, o serie de diferențieri importante. Astfel, pentru familiile de pensionari de asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă, veniturile din muncă nu contribuie decît cu aproximativ 17% la formarea veniturilor totale, contribuția cea mai mare avînd-o, cum este și firesc, veniturile din fondurile sociale de consum, respectiv pensiile.

Analiza surselor de formare a veniturilor populației a oferit posibilitatea sesizării cauzelor care duc la schimbări în nivelul mediu al veniturilor pe o familie, atît de la o perioadă la alta, cît și între diferitele grupe de populație, contribuind la determinarea influenței asupra veniturilor totale a diferitelor măsuri de politică economică și socială.

În afara importanței și necesității precizate a cercetării veniturilor populației, trebuie menționat și obiectivul — pornind de la rezultatele obținute — desprinderii unor posibile strategii de stimulare a performanțelor economice cu ajutorul veniturilor și a modalităților optime de aplicare a acestora. În acest sens, s-a urmărit posibilitatea corelării op-

time a mărimii veniturilor individuale cu contribuția individului la sporirea bunăstării colectivității, precum și rolul impozitului pe venit ca pîrghie reglatoare în distribuția echitabilă a veniturilor, în sprijinirea politicilor de protecție și securitate socială, caracteristice unui stat al bunăstării.

În acest scop, s-au folosit indicatori specifici, utilizați și aplicați în mod diferențial pe principalele categorii ale populației țării noastre: salariați, muncitori, țărani cooperatori, țărani individuali, pensionari C.A.P. și pensionari de asigurări sociale de stat, după cum și în funcție de sursa principală de formare a veniturilor.

Ținînd seama de concluziile desprinse din analiza nivelului structurii și dinamicii veniturilor populației în anul 1989 și 1990 față de anul 1989, precum și de „răul necesar” al liberalizării prețurilor din luna noiembrie 1990, un prim aspect care reține atenția este acela al prevenirii fenomenului de scădere a nivelului de trai al unor însemnate categorii de populație și de luare a unor măsuri energice de protecție și securitate socială.

Conform datelor obținute în urma cercetării de teren efectuate în vara anului 1990, de către Institutul de Cercetare a Calității Vieții, 63,3% dintre subiecți au declarat că se tem, în mare măsură, de creșterea prețurilor în lunile următoare efectuării sondajului. Privind structural aceste rezultate, după anumite criterii (referitor la aceeași temere a creșterii prețurilor), se observă că ponderea celor îngrijorați de aceasta este mai mare în mediul urban, decît în mediul rural, precum și în rîndul acelor categorii ale populației care nu dispun, de regulă, de surse mixte de venituri: funcționari (78,4%), intelectuali (69,9%). Îngrijorarea în legătură cu creșterea prețurilor a fost prezentă, în mare măsură, și în rîndul pensionarilor (68,4%) și al persoanelor casnice (70,8%). La polul opus, referitor la acest aspect, conform datelor obținute în urma sondajului efectuat, s-au situat țăranii (49,3%).

Totodată, aproximativ un sfert din totalul persoanelor cuprinse în eșantionul supus cercetării și-a manifestat îngrijorarea în legătură cu scăderea veniturilor lor, cei mai afectați, în urma opiniilor liber exprimate, fiind muncitorii (31,5%).

Repartizarea veniturilor populației impune o politică fundamentată pe coordonatele orientării socio-umane a dezvoltării economiei, care în condițiile funcționării mecanismelor de piață, trebuie să permită asigurarea pentru fiecare membru al societății, a unui trai peste nivelul minim socialmente acceptat.

Or, la finele anului 1989 (care a coincis cu sfîrșitul dictaturii politice, economice și sociale), după evaluările noastre, peste un milion de pensionari și aproximativ jumătate de milion de salariați nu dispuneau de venituri suficiente pentru acoperirea cheltuielilor minime de trai, iar aproape două milioane persoane casnice (din familiile salariaților), care lucrau în gospodărie proprie, persoane vîrstnice și persoane cu invaliditate, fără pensie, nu aveau o sursă sigură și/sau suficientă de venituri.

Reglementarea urgentă a acestei stări de fapt este legată atît de stabilirea unui venit minim garantat (salariu sau pensie) cît și de existența și funcționarea unui sistem adecvat (articulat) de protecție și securitate socială. Pentru acesta este nevoie de o politică de reparti-

ție a veniturilor, care să asigure atât o diferențiere stimulativă a veniturilor, cât și o corelație justă a acestora cu contribuția adusă de individ la sporirea bunăstării generale a colectivității. Or, raportul dintre salariul minim și cel maxim (1 la 4,29) existent în anul 1989, nu era stimulatoriu și cu atât mai puțin rațională se prezenta diferențierea salarizării pe principalele ramuri și sectoare ale economiei naționale, după criterii arbitrare — administrative, mai puțin sau deloc corelate cu contribuția individuală efectivă.

Gruparea familiilor după anumite caracteristici, relevă concluzii deosebit de pertinente, a căror semnificație necesită măsuri și o legislație judicioasă în acest domeniu al veniturilor populației, respectiv al salarizării muncii, element care va sta în continuare la baza resurselor bănești individuale ale majorității populației.

Spre exemplu, criteriul nivelului venitului total net lunar, pe o persoană, arată că o parte importantă a familiilor populației țării noastre dispunea în anii 1989 și 1990 de venituri cu puțin peste cheltuielile necesare asigurării minimumului de trai, această categorie fiind extrem de expusă la fenomenele negative, conjuncturale — tipice economiei de piață și cu atât mai mult, tranziției pe care o vom parcurge o perioadă mai lungă sau mai scurtă (inflație, șomaj).

Analiza structurii veniturilor după sursa de formare, pentru diferitele categorii de familie dar cu precădere pentru cele de salariați și muncitori, confirmă ipoteza preponderenței salariilor în totalul veniturilor, ceea ce impune o condiționare directă a acestora de rezultatele obținute, corespunzător cerințelor de eficiență, rentabilitate și creștere intensivă, dar și acelora de diferențiere echitabilă, stimulativă, fără însă a deveni o frână în calea performanțelor individuale la orice nivel.

În sprijinul celor afirmate mai sus vin și datele înregistrate în anul 1990 pentru familiile de salariați și cele de muncitori, cercetate prin bugetele de familie, care arată o pondere a veniturilor din salarii în totalul veniturilor bănești realizate de 82,70% și respectiv 82,00%.

Înainte de toate, nu trebuie neglijate în prezent particularitățile economiei românești, de la care se pleacă, (stabilirea de la centru a tuturor salariilor), a căror transformare trebuie făcută din mers. Edificatoare în acest sens, sînt datele obținute de către Comisia Națională pentru Statistică, în urma înregistrării organizate în luna septembrie 1989, care arată că din numărul total al salariaților din țara noastră, 40,80% au avut salarii între 2251—3000 lei și doar 5,60% au beneficiat de salarii de peste 4500 lei, aceasta demonstrînd gradul ridicat de nivelare a veniturilor din salarii.

De aceea legea salarizării, cuprinzînd în esență liberalizarea salariilor, ca preț al forței de muncă, alături de liberalizarea celorlalte prețuri, își propune diferențierea salariilor în raport de cîteva criterii funcționale (forma de organizare a unității, modul de finanțare, caracterul activității), menținînd totuși rolul de prim organizator și de decizie a statului în ceea ce privește: stabilirea salariului minim tarifar pe economie; stabilirea și aplicarea modalităților de indexare a salariilor în condițiile creșterii prețurilor și tarifelor; moderarea creșterii salariilor și chiar înghețarea lor, pe perioade de timp limitate, care impun aceasta. Dar, în prezentul și viitorul imediat, cu atât mai mult

în perspectivă, își vor face loc în structura veniturilor populației cu o pondere tot mai însemnată în total, veniturile obținute din practicarea unor *meșerii, cărăușie și alte activități cu caracter lucrativ* (particulari, liber-profesioniști), pe măsura amplificării sprijinului acordat inițiativei particulare, precum și veniturile *din proprietate*, paralel cu accelerarea procesului de privatizare (acțiuni aducătoare de profit).

Veniturile din *fondurile sociale de consum* își vor spori importanța în noile condiții, pentru îndeplinirea atribuțiilor de protecție și securitate socială și a altor programe de interes general (știință, învățământ, sănătate, cultură), semnalînd în cadrul lor mutații structurale, atît referitoare la defalcarea lor în formă bănească și sub formă de servicii gratuite sau cu înlesniri de plată, cît și la categoriile de nevoi a căror destinație trebuie acoperită.

O problemă importantă de urmărit și soluționat în prezent constă în stabilirea unei limite minime a alocațiilor bănești necesare acoperirii cheltuielilor minime de trai pentru toate categoriile de populație, asigurarea unui raport corespunzător între toate sursele de venit, respectiv între pensii și veniturile din muncă (și prin actualizarea pensiilor vechi), în general între veniturile din muncă și cele provenite din fondurile sociale de consum.

Un caz deosebit de alarmant sub acest aspect, este cel al familiilor de pensionari CAP, ale căror venituri au fost acoperite din fondurile sociale de consum în proporție de numai 16% în anul 1989 și aproape 30% în 1990 restul fiind rezultatul muncii în agricultură în continuare, în pofida vîrstei înaintate, a stării precare de sănătate și a lipsei altor ajutoare.

Locul și rolul fondurilor sociale de consum în viitoarea configurație a structurii surselor de venit, cresc și prin multiplicarea atribuțiilor în domeniul protecției sociale, prin includerea în acest program și a necesității acordării ajutoarelor de șomaj, pe baza fondurilor ce se vor crea din contribuțiile (lunare) ale salariaților, ale agenților economici și — pe viitor — ale patronatelor (conform dezvoltării și amplorii veniturilor din proprietate, respectiv a profitului net și a mutațiilor structurale ale ontribuabililor la formarea fondurilor sociale de consum, în general, și a celor vizînd ajutorul de șomaj în special). De asemeni, sub raportul *securității sociale* a celor handicapați, invalizi, bătrîni bolnavi, persoane singure neajutorate, familii cu mulți copii, în mod global, destinația fondurilor sociale de consum va fi orientată spre aceste categorii preponderent defavorizate de situația lor materială insuficientă, fără ca funcția stimulatorie a diferențierii veniturilor din muncă să se diminueze. Dimpotrivă, această funcție trebuie supralicitală și potențată în momentul actual al economiei românești, pentru că reprezintă singura cale spre mult dorita bunăstare economică și socială la care tindem. Plecînd de la acest obiectiv central și permanent, corelat cu cerințele și imperativele momentului pe care îl străbatem, sub povara costului ridicat, dar inerent al tranziției și reformei globale pe care ne-am propus-o, ajungem în fața unei soluții care se autorecomandă: *autoprotecția individuală, prin găsirea unor surse alternative (suplimentare) de venit*.

Această practică este des întîlnită în destule țări civilizate, dar se impune cu atît mai mult la noi, în condițiile tranziției spre un nou

sistem de dezvoltare economică și socială, din câteva considerente, care se intercondiționează :

- a) liberalizarea prețurilor, coroborată cu relativa lipsă de produse de piață, va duce la creșterea generală a prețurilor, a indicelui costului vieții ;
- b) creșterea în consecință a salariilor, fără o acoperire corespunzătoare de către indicatorul productivității muncii, deci cu o producție pe măsură, cantitativ, calitativ și structural, conform cerințelor de competitivitate pe piața fiecărui produs, va accentua spirala inflaționistă și scăderea nivelului de trai pe termen mediu și lung ;
- c) luarea în considerare, în contextul politicii economice și sociale, a noțiunilor de preț, salariu, productivitate, ajutor de șomaj, rentabilitate, eficiență economică și socială și a valorilor acestora în scopul păstrării controlului și a unor proporții optime între inflație și șomaj.

Efectele benefice ale unei asemenea inițiative, mai ales pentru prezentul și viitorul imediat, sînt destul de convingătoare : cu cît vor fi mai mulți acei care vor presta mai multe activități recunoscute de societate — deci vor crea valoare — cu atît rezultatele vor fi favorabile, atît pentru individ, cît și pentru întreaga societate ; dintr-un alt punct de vedere, avantajele se vor manifesta tot pe două planuri : în primul rînd, al sporirii ofertei de mărfuri, iar în al doilea, al intensificării fluxurilor bănești și dezvoltării pirghiilor fiscale.

Cu alte cuvinte, banii în circulație vor fi acoperiți tot mai mult cu mărfuri, iar în măsura în care veniturile obținute din diferite categorii de activități vor fi supuse impozitării, *autoprotecția individuală va putea deveni și o sursă de finanțare a protecției sociale*, mai ales atîta timp cît ponderea veniturilor din muncă este mai mult decît majoritară față de veniturile din proprietate.

Aici poate fi menționată și adoptarea Legii cumulului de funcții, care permite fiecărui cetățean apt de muncă să desfășoare mai multe activități salariale, în limita interesului propriu, a capacității, a timpului disponibil, a pregătirii și aptitudinilor individuale.

Demn de subliniat este faptul că de această practică pot beneficia nu numai persoanele care obțin venituri din salariu (sau din altă sursă), ci și cele care prin statutul lor nu obțin venituri din muncă (studenți, persoane casnice), dar, fără a omite că pentru acest lucru este necesară existența, la nivelul individului, a unui concurs favorabil de factori și condiții (timp, profesie — calificare, capacitate — sănătate etc.), nu putem să nu precizăm că, totuși, îndeosebi pentru viitor, singura modalitate decentă pentru ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții populației, din punctul de vedere al veniturilor și surselor de formare a acestora, rămîne *obținerea de venituri satisfăcătoare dintr-o singură sursă principală* (pentru salariați — salariul, pentru pensionari — pensia, pentru proprietari — proprietatea, pentru elevi și studenți — bursa etc.), cumularea lor fiind mai mult rezultatul întâmplării, al voinței sau al liberei opțiuni.

Un element cheie în strategia problematicii veniturilor populației (indiferent de sursa de formare a acestora), îl reprezintă *sistemul de impozitare*, care trebuie să devină un factor de stimulare a performan-

țelor și o pîrghie regulatoare în distribuția echitabilă a veniturilor. Restructurarea acestui sistem de mare importanță, în scopul asigurării unor instrumente de impozitare flexibile, care să permită funcționarea unui raport optim între mărimea venitului și contribuția individului la sporirea bunăstării generale. În această direcție, legea privind impozitul pe salarii a propus trecerea la impozitarea salariilor lunare individuale prin aplicarea unor cote de impozit progresive (între 6⁰/₀ și 45⁰/₀), pe tranșe de venit, precum și scutirea de impozit sau aplicarea unor cote reduse pentru anumite categorii de salariați (invalidi de gradul I și II, invalidi din timpul Revoluției, persoane handicapate etc.).

Dintre numeroasele probleme ridicate de traziția României spre o economie de piață, cele legate de formarea și distribuirea veniturilor reprezintă probleme-cheie ale reformei economice, putînd constitui, sau nu, surse majore de insatisfacții și tensiuni sociale. Aplicarea programului de restructurare a economiei românești trebuie să pornească de la necesitatea evitării fenomenelor care pot avea consecințe negative asupra nivelului de trai al populației, în acest context, veniturile populației prezentînd o importanță majoră, atît în planul teoriei, cît și al practicii, avînd în vedere caracterul lor de suport al satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale fiecărui membru al societății.